

Statsråden

Næringskomiteen på Stortinget
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref
2025/622

Vår ref
25/506-

Dato
3.mars 2025

Dokument 8:95 S (2024-2025) Representantforslag om å ta vare på villgeitene

Jeg viser til viser til brev fra Stortingets næringskomité 24. februar 2025 og til representantforslag 8:95 S (2024-2025) fra stortingsrepresentantene Mimir Kristjánsson, Tobias Drevland Lund og Sofie Marhaug.

Representantene har fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringa instruere Mattilsynet om å stanse avlivinga av villgeitene i Sogn og finne ei minneleg løysing med dei nye eigarane for å sikre dyrevelferda til villgeitene.»

Geiteflokken har en lang tilsynshistorikk. Mattilsynet har opplyst at de aktuelle geitene stammer fra 18 kje etter mjølkegeit som ble satt ut på 70-tallet, det vil si for om lag 50 år siden. Tilsynsmyndigheten har fulgt flokken siden 1980-tallet, på den tiden besto den trolig av rundt 150 dyr. Antallet dyr har siden den gang vært minkende. I følge eier er dyra i dag fordelt på to flokker, på om lag 15 dyr i hver flokk.

Mattilsynet har vedtatt at geiteholdet må avvikles enten ved avliving, overdragelse eller overføring av dyrene. Alternativene til avliving innebærer at dyrene kan flyttes eller overtas av ny eier på stedet. Det er vilkår i regelverket som må oppfylles for at dette skal kunne gjennomføres. Fristen var opprinnelig satt til 15. mai 2024, men er endret til 31. desember 2025. Jeg er ikke kjent med at noen ny eier har meldt seg.

Selv om geitene i praksis lever forvillet, er de ikke naturlig villlevende. Geitene må regnes som domestiserte dyr, og er altså husdyr. Det viktigste er ikke begrepsbruken, men at geitenes overlevelse fram til i dag ikke innebærer at de har tilpasset seg naturen slik ville dyr

har det. Mattilsynet har blant annet pekt på at de kjeer i februar i likhet med melkegeiter som holdes i fjøs. Dette er svært ugunstig for dyrene med tanke på sult og nedkjøling. Kjeene er også svært utsatt for predatorer som blant annet ørn og rev.

Det er Mattilsynet som fører tilsyn og fatter nødvendige vedtak for å oppnå etterlevelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av lov om dyrevelferd. I denne saken har Mattilsynet på faglig grunnlag vurdert at dyra ikke har det bra og at flere grunnleggende eller viktige krav ikke er oppfylt. Dette har sammenheng med at de lever forvillet i naturen med manglende muligheter til tilsyn og stell som skal gi vern mot rovdyr, sykdom, skader, fødselsvansker, sult og oppfølging av sårbare individer. Mattilsynet har også mottatt informasjon som tyder på at dyra oppholder seg mer nær veien enn tidligere, med større risiko for både geiter og trafikanter. Både Mattilsynet og Norsk genressurssenter er bekymret for at innavl er og vil bli et alvorlig problem. Mattilsynet har opplyst at de 18 kjeene som var utgangspunkt for flokken allerede den gangen var nært beslektet. Flokken har for få individer med tilstrekkelig genetisk variasjon. Over tid kan innavl føre til opphoping av gener som gir sykdom og defekter som påvirker helsen og overlevelsen til individene i flokken. Mattilsynet mener at utilstrekkelig stell og tilsyn utgjør en risiko for innavl og helseutfordringer.

Mattilsynet opplyser at de har hatt god dialog med dyreeier, og at dyreeier ikke har klaget på vedtaket.

Forslagsstillerne ønsker at Mattilsynet skal instrueres om å stanse avlivinga av geitene og finne en minnelig løsning med de nye eierne for å sikre dyrevelferden. Som nevnt er jeg ikke kjent med at noen ny eier har meldt seg så langt.

For meg er dyrevelferden viktigst i denne saken. Jeg har tillit til at Mattilsynet har truffet sitt vedtak på grunnlag av gode faglige vurderinger. Ut fra tilsynshistorikken fremstår ikke vedtaket forhastet. Mattilsynets vedtak innebærer at flokken må avvikles innen utgangen av 2025, men utelukker ikke at det kan skje på andre måter enn ved avliving, dersom det er mulig. Dyreeier må i denne sammenheng vurdere hva som er ønskelig og mulig å få til innenfor regelverket, men vansker ved innfanging, flokkens ukjente helsestatus og manglende sporbarhet utgjør begrensninger.

På denne bakgrunn vil jeg tilrå at det ikke fattes vedtak i tråd med representantforslaget.

Med hilsen

Nils Kristen Sandtrøen